

I N L E I D I N G

Het heeft enige tijd geduurd voordat er weer een 'Natzweiler Berichten' verscheen, daar, zoals bekend, nu eenmaal de periodiciteit van verschijnen wordt bepaald door de beschikbare hoeveelheid materiaal. En dat is soms meer, soms minder.

Maar, hier is dan het Eerste Nummer van de Jaargang 1967. Gestoken in een nieuw kleed; verzorgt door een nieuwe redacteur (ondergetekende neemt netjes zijn petje af, als hij dit schrijft) en met enige nieuwe rubrieken, welke hopelijk de moeite van het lezen waard zijn. Wij dachten van wel.

En overigens, vergeet niet dat de 'Natzweiler Berichten' het blad van alle oud-Natzweilers is. Dit betekent, dat zij zelf mee kunnen helpen te zorgen voor voor ons interessant materiaal. Heb geen schrijfvrees, zonodig geven wij er wel de vorm aan.

Laat ook eens horen hoe je de 'Natzweiler Berichten' in deze opmaak vindt. Niet alleen zijn wij - uiteraard - dankbaar voor alle waardering, maar graag zullen wij gebruik maken van iedere goede suggestie.

Daarvoor bij voorbaat onze dank.

Nico Wijnen.

maart-1967.

KERST - NIEUWJAAR - PASSEN - PINKSTEREN

Hoewel Pasen en Pinksteren al haast voor de deur staan, de crocussen al weer bloeien, willen wij toch niet nalaten al degenen, die het bestuur en voorzitter zulke vriendelijke Kerst- en Nieuwjaarswensen stuurden, daarvoor hartelijk te danken. Wij hebben daardoor extra van de mistletoe genoten en doen het nu nog steeds van de crocussen en naar wij hopen straks ook van de appelbloesem.

FOTO: 'GEZICHT UIT HET KAMP OP HET NATIONAAL MONUMENT'

Voor hen, die vijftig gulden storten in onze kas, de kas dus van de 'Stichting Vriendenkring van Oud-Natzeilers' (penningmeester R. Boverhuis, Choorstraat 137, Monster, gironr. Stichting: 39.41.48) stelt Jo Merk ter beschikking:

Een mooie foto: 'Gezicht uit het kamp op het Nationale Monument'. Het 'Nationale Monument' van de oud-gevangenen van Frankrijk. De foto is groot 40x40 cm.; bevestigd op board; afgewerkt met een plastic rand en klaar om op te hangen.

Van de foto wordt een cliché gemaakt, zodat in het volgende nummer men zelf kan zien hoe fraai deze foto is. Voor ditmaal wil men wel van ons aannemen, dat dit inderdaad het geval is.

Jo Merk heeft ons die foto - en het regelmatig reproduceren van die foto - gratis aangeboden, zodat wij, indien de foto vele malen wordt besteld, vele malen f.50,- zouden kunnen ontvangen.

Het is duidelijk dat het bestuur dit initiatief van Jo Merk bijzonder op prijs stelt. Het hoopt dan ook, dat de vrienden dit initiatief honoreren door die foto bij ons te bestellen en zodoende onze kas te versterken. Dank reeds bij voorbaat voor de bestellingen.

HANS TIEMEIJER VEERTIG JAAR ACTEUR

Onze vriend Hans Tiemeijer veertig jaar acteur: toneel en film.

Dit heuglijk feit is op vele wijzen herdacht: voor de radio en televisie en in de pers, door autoriteiten en kunstbroeders - en zusters, door zijn verdere - terecht - talloze vrienden en - niet ten laatste - door zijn eigen toneelgroep 'Theater'. Na afloop van een voorstelling - zaterdag 11 maart - werden hem door Minister M.A.M. Klompé de versierselen uitgereikt behorende bij de Orde van Oranje Nassau, welke hem werd verleend.

Wat voor nieuwtjes wij willen hebben? Zulke:

- Jan is bevorderd tot....
- Kees en zijn vrouw vieren op....hun 25-jarig huwelijksfeest.
- Henk is op.....met pensioen gegaan en heerlijk buiten gaan wonen. Zijn adres is nu.....
- Karel is zijn naar Australië geëmigreerde zoon Jan gaan bezoeken; hij stuurt ons vanuit Melbourne een hartelijke groet.
- Theo heeft ter gelegenheid van.....die en die onderscheiding gekregen.
- Wist U dat Herman....
- Enz.-enz.-enz.-enz.-

Wij geloven dat onze bedoeling wel duidelijk is. Daarom hopen wij regelmatig 'Familieberichten' te ontvangen. Mooi schrijven is geen noodzaak. Wij geven zó nodig er wel vorm aan.

Stuur de gegevens naar:

Nico Wijnen - Van Blankenburgstraat 26 - Den Haag.

SPREKEN IS ZILVER EN ZWIJGEN...IS NIET ALTIJD GOED

Bovenstaand gezegde schoot me te binnen na een gesprek met enige bestuursleden van onze Stichting-Natzweiler. Ik vroeg hen namelijk waarom ze hun behaalde successen niet in Natzweiler-Berichten publiceerden.

Wij willen niet aan de weg timmeren en kunnen ook de moeilijkheden van onze Natzweilervrienden niet aan de grote klok hangen, kreeg ik ten antwoord.

Inderdaad een zeer te waarden houding en er valt niet veel tegen in te brengen, maar toch....

Het vorige jaar werd op onze reunie door sommigen twijfel geuit of het wel juist was geweest onze vriendenkring te veranderen in een Stichting. Het was toch altijd gezellig geweest op onze reunies?

Stellig heeft het aan gezelligheid nooit ontbroken en ongetwijfeld draagt iedereen de organisatoren van onze jaarlijkse reunies een warm hart toe. Maar ook in de toekomst zal er aan die gezelligheid niets ontbreken, dat heeft onze laatste reunie in Overloon toch wel be-
wezen.

De verandering van vriendenkring in Stichting beoogde heel iets anders.

Onvoorziene problemen

Enige jaren geleden deed zich plotseling een verschijnsel voor dat niemand had voorzien. Vele kampvrienden die ogenschijnlijk de gevolgen van het concentratiekamp goed te boven waren gekomen, werden plotseling ziek en bleven ziek. Zij konden hun werk niet meer voortzetten en wendden zich tot de Stichting 1940/1945.

Nu bleek echter dat noch Stichting '40-'45, noch de Buitengewone Pensioenraad op zo'n onverwachte toevloed van verzorgden waren berekend. De gevolgen hiervan waren lange wachttijden met betrekking tot de keuringen en tot overmaat van ramp bleek het in vele gevallen heel moeilijk om zoveel jaren na de oorlog het causaal verband tussen ziekte en concentratiekamp aan te tonen.

Ellende en vertwijfeling heerste in menig Natzweiler gezin. Er moest iets gedaan worden. Onze vrienden moesten hoe dan ook worden geholpen.

Er werd iets gedaan. Een groepje Natzweilervrienden stak de koppen bij elkaar en richtte onze Stichting op om als organisatie bij allerlei instanties te kunnen aankloppen. Zij vonden Dr Steyns bereid om het medische gedeelte op zich te nemen en gingen van start. Hals over kop stortten zij zich op de talloze problemen.

EEN BRIEF AAN HET BESTUUR

Van Sonja Arendse ontvingen wij de volgende brief:

"Geacht Bestuur,

Naar aanleiding van de reunie 19 oktober jl. kwam ik tot het schrijven van bijgaand epistel. Tijdens de reunie kwam ik in contact met verscheidene mensen, die mij de vraag stelden wat ik hier eigenlijk zocht. Vandaar dit bijgaand schrijven, waarvan ik hoop dat de inhoud voor publikatie in Uw blad in aanmerking komt. Met vriendelijke groeten,

w.g. Sonja Arendse."

Dat 'bijgaand schrijven' - getiteld: '19 oktober' - plaatsen wij hieronder. Wij vinden het niet alleen goed, maar ook ontroerend, direct naar het hart toe, geschreven. En hoewel Sonja zeker zal begrijpen, dat de reunie allereerst is bedoeld om de banden tussen de Oud-Natzweilers te bewaren en te verstevigen - derhalve niet onbeperkt kinderen mee kunnen komen naar die reunie -, wil zij zeker ook van ons aannemen dat wij toch héél blij zijn met haar 'bijgaand schrijven'. Het bewijst ons dat die vaak gewraakte generatie-afstand beslist minder is dan men wel beweert. Daarvoor onze dank, Sonja!

.....

Sonja Arendse

19 OKTOBER
=====

Tja, die 19de oktober kwam en met een briefje van mijn ouders voor de directrice van mijn school werd ik in de gelegenheid gesteld deze hoeveelste? reunie bij te wonen. U zult zich misschien afvragen, wat doet nu zo'n meisje daar? Wat zoekt ze er? Laat ik dan vooropstellen, dat dit géén 'sensatie' zoeken is, om nu eens allemaal gruwelen aan te horen en het allemaal erg spannend te vinden. Neen, die periode ben ik voorbij en toen ik die had, zocht ik niet zulke dingen op! Neen, U zult het misschien al een beetje begrijpen. Dit leven van U, van die ander, van die vele vele anderen en dat van mijn vader in die tijd, waarin zoveel afschuwelijks gebeurde, heeft voor mij een speciale betekenis. Het is voor mij een binding met het verleden, in een tijd dat ik er nog niet was. Sommige zullen denken of zeggen 'wees blij dat je dit niet meegemaakt hebt' en 'wat heb je eraan om dit alles te horen". Maar waarom moet ik er zo over denken? Neen, de jeugd moet deze dappere mensen, ieder individu op zich, respecteren.

VAN DE PENNINGMEESTER

De penningmeester van de 'Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers', Rein Boverhuis, deels ons mee, dat ook in 1966 weer verschillende vrienden ons financieel hebben gesteund.

Dit waren:

- J.W.H.G.Timmermans
- G.J.G.van Mesdag
- A.C.Boellaard
- = Chr.Luchthart
- Joh.Merk
- C.Vermeulen
- J.F.de Froe
- O.A.v.Camerijk
- P.A.Bouwense
- N.Barendregt
- Mevr.Bron-Hollander
- J.v.d.Vaart
- D.Sleeuwenhoek
- E.Sillem
- J.Broedelet
- J.Schutrup
- R.Boverhuis

Rein Boverhuis tekent hierbij het volgende aan:

'Dit is niet geheel compleet. Bij de overgang van het Penningmeesterschap van Broedelet naar mij, is er door de Posterijen een fout gemaakt. Op de rekening van de Stichting zijn tussen 27 april en 9 mei stortingen gedaan van totaal f.200,--, waarvan tot nu toe niet achterhaald is, welke de storters zijn. Wie helpt me uit de brand.

IN MEMORIAM LEX PUTTO

Op 14 oktober 1966 overleed onze vriend Lex Putto. Lex heeft in het kamp een bijzonder harde tijd doorgemaakt. Immers hij kreeg na elkaar enige gevaarlijke infectieziekten en hoewel hij een sterke natuur had, ook psychisch - anders had hij die ziekten niet doorstaan - hebben zij hem toch lichamelijk ondermijnd. Weliswaar is hij na de bevrijding weer aangesterkt, maar zijn weerstand was toch sterk verminderd. Hij is gestorven aan een hart-infarct.

Lex werd in stilte begraven. Dát betekende niet dat bij de begrafenis niet vele oud-medewerkers waren en oude vrienden, die hem de laatste eer bewezen.

Namens de 'Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers' heeft Jan Broedelet het woord gevoerd.

IN MEMORIAM NICO ROST

Op 2 februari jl. is onze vriend Nico Rost overleden. Nog kort voordien was hij ter gelegenheid van zijn 70e verjaardag gehuldigd door vele vrienden en vriendinnen uit de kunstenaarswereld en uit het verzet. En even later hadden de Gedeputeerde Staten van Groningen hem de Culturele Prijs van de Provincie Groningen toegekend. Helaas heeft hij deze eervolle onderscheiding niet meer in ontvangst kunnen nemen.

Voor alle vrienden, die in Dachau waren, zal Nico Rost vooral blijven de schrijver van dat indringende boek: 'Goethe in Dachau'. Maar hij is ook de schrijver van dat onvergetelijke 'monument' voor de oude Folkingestraat in Groningen: 'De vrienden van mijn vader'; van het verrukkelijke Ardenneboek: 'Nog draaft de Beyaard' en zovele andere werken. Laatstelijk verscheen van zijn hand: 'Tegenover de anderen', hetwelk elders in deze berichten wordt besproken.

Als lid van het Dachau-comité beijverde hij zich voor het tot stand komen van een monument in dit voormalige concentratiekamp.

Bij de begrafenis van Nico Rost op de begraafplaats 'Zorgvliet' in Amsterdam a/d Amstel op 4 februari jl. heeft Pim Boellaard namens het Nederlands Dachau Comité het woord gevoerd.

Nico Rost heeft ons verlaten, maar door zijn werk zal hij tot ons blijven spreken.

Door de ruit van het bassin kan ik enkele namen en adressen lezen. Een zwaar gehavende koffer heeft toebehoord aan Zacharias Antonides uit Athene, een andere aan Abraham Leiffel uit Krakau, doch op anderen kan ik slechts de namen lezen van de woonplaatsen: Budapest, Lyon, Ollmütz, Kaschau, Erfurt, Pez. Plotseling - meer rechts - lees ik duidelijk: David Stoppelman, Visscherstraat, Groningen. Ik huiver.

Men vergeve mij, doch de naam van één mens, die men persoonlijk heeft gekend, brengt weliswaar geen diepere, doch een directere ontroering, dan die men nimmer ontmoette. David Stoppelman. Nog zie ik hem voor me in mijn vaderstad. Hij had een lijstenfabrickje en was een magere man met een opvallend bleek gelaat. Hij sprak weinig, maakte altijd de indruk zwaar ziek te zijn en waarschijnlijk heeft ^{hij} de toekomst donker ingezien en stellig heeft hij ook vele andere zorgen gekend, doch dat zijn koffertje - zorgvuldig uitgekozen (waarschijnlijk bij Perry of in de Franse bazar aan de Vismarkt) - hier zou belanden, nimmer konden zelfs zijn somberste gedachten iets dergelijks bevroeden.

DE BUITENGEWONE PENSIOENEN

Bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal is een wetsontwerp ingediend tot wijziging van de Wet buitengewoon pensioen 1940-1945 (Stb. 1947, H313), van de Wet buitengewoon pensioen zeelieden-oorlogsslachtoffers (Stb. 1947, H420) en van de wetten tot verhoging der buitengewone pensioenen met tijdelijke toeslagen. De memorie van toelichting is getekend door de minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, dr. M.A.M. Klompé, alsmede door de ministers van Sociale Zaken en Volksgezondheid en van Financiën.

Het wetsontwerp beoogt een aantal verdere verbeteringen van de verschillende buitengewone pensioenen. Na de verhogingen van 1 januari 1965 vertoonde het niveau van deze pensioenen nog enige achterstand, welke thans zal worden weggenomen. Voorts wordt de minimum-pensioengrondslag verhoogd. De pensioengrondslagen worden afgeleid van het zgn. fictief inkomen volgens een degressieve schaal. Deze schaal, die een sterke knik vertoonde, wordt meer glijdend gemaakt.

De eis van causaal verband tussen invaliditeit en deelname aan het verzet wordt verzacht, omdat de medische vaststelling daarvan steeds moeilijker wordt. Daarom wordt de bepaling opgenomen om bij een verzetsinvaliditeit van veertig of meer procent pensioen toe te kennen op basis van het percentage der totale invaliditeit, indien dit hoger is dan dat van de verzetsinvaliditeit. Dit geldt uiteraard niet, als de meerdere invaliditeit duidelijk niets uitstaande heeft met het verzet.

Voorgesteld wordt tenslotte om het buitengewone weduwenpensioen te berekenen op basis van vijftenzestig procent van de pensioengrondslag van de overleden man, indien hij overlijdt in verband met het verzet of bij leven een verzetsinvaliditeit had van zestig procent of meer; overlijdt de man niet in verband met het verzet en had hij bij leven een verzetsinvaliditeit van minder dan zestig procent, dan wordt het buitengewone weduwenpensioen berekend op basis van vijftenzestig procent van het pensioen van de overleden man.

Het wetsontwerp stelt de ingangsdatum van deze verbeteringen op 1 januari 1967. De kosten worden geraamd op f. 6.500.000.-- per jaar.

N.B. Dit artikel namen wij over uit 'Trefpunt' (februari 1967), het orgaan van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk. Zoals men wellicht weet is het betreffende wetsontwerp zowel in de 2de- als in de 1e kamer als kamerstuk er doorgekomen, Uiteraard zijn wij de genoemde Overheden dankbaar voor deze wetsverbetering; zelf hebben wij het voldane gevoel een klein zetje mee te hebben gegeven, dat deze verbeteringen tot stand zijn gekomen. Wij spreken de hoop uit, dat deze verbeteringen nu ook spoedig zullen worden gerealiseerd.